

Seat No. : _____

XT-106

April-2013

B.A. Sem. II (CBCS)

Psychology – EC-I-112

(Psychology & Effective Behaviour)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

1. (અ) કારકિર્દી આયોજનના તબક્કાઓ વર્ણવો. 7
અથવા
નોકરી કરતી સ્ત્રીઓની વ્યાવસાયિક સમાયોજનની સમસ્યાઓ વર્ણવો.
(બ) અસરકારક શિક્ષણના ઘટક તરીકે પ્રતિપુષ્ટિની ચર્ચા કરો. 7
અથવા
સર્જનાત્મક વિચારણાના તબક્કાઓ વર્ણવો.
2. (અ) આવેગોની અભિવ્યક્તિ અને નિયંત્રણની ભાતો વર્ણવો. 7
અથવા
રચનાત્મક આવેગોને વિકસાવવાની રીતો સમજાવો.
(બ) સારા આંતરવૈયક્તિક સંબંધોના આધાર તરીકે ‘પોતાની જાત અને બીજાઓના વિશે વાસ્તવિક ખ્યાલ’ની ચર્ચા કરો. 7
અથવા
‘વ્યક્તિનો સ્વીકાર પરંતુ તેના કાર્યોનો અસ્વીકાર’ અને ‘પોતાની સારી પ્રતિષ્ઠા જાળવવામાં મદદ કરવી’ – આ બે મુદ્દાઓની ચર્ચા સામાજિક ક્ષમતાની સુધારણાના સંદર્ભમાં કરો.
3. ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે ચાર) 16
 - (1) કારકિર્દી આયોજનના ઘટક તરીકે વ્યાવસાયિક માહિતી
 - (2) પૂર્વ શિક્ષણ અને ઉપલબ્ધ સાધનો
 - (3) શિક્ષણકાર્યનું પ્રમાણ, જટિલતા અને પરિચિતતા
 - (4) આવેગોને અભિવ્યક્ત કરવાની રચનાત્મક રીતો શોધવી.
 - (5) ‘હું-તું’ સંબંધો વિરુદ્ધ ‘હું-તે’ સંબંધો
 - (6) પ્રશંસા અને કદરની અભિવ્યક્તિ

4. એક અથવા બે વાક્યોમાં ઉત્તર લખો :

12

- (1) સામાજિક રીતે લાભવંચિત કર્મચારી કોને કહેવાય ?
- (2) શિક્ષણની પ્રક્રિયાને કાર્ય-વાતાવરણ કઈ રીતે અસર કરે છે ?
- (3) અસરકારક શિક્ષણ માટે અભ્યાસનો રોજિંદો કમ કઈ રીતે ઘડી શકાય ?
- (4) આવેગોનું દમન એટલે શું ?
- (5) બીજાઓના હક્કો અને સ્વાયત્તતાનો સ્વીકાર શા માટે જરૂરી છે ?
- (6) વ્યક્તિ કઈ રીતે 'ના' પાડી શકે ?

5. કૌંસમાં આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

14

- (1) વ્યવસાય વિષયક _____ વિચારધારાનું પતન થયું છે. (પ્યુરિટન, રોમન)
- (2) વ્યાવસાયિક સફળતાના _____ માં ફેરફાર જોવા મળે છે. (માપદંડો, સૂત્રો)
- (3) સમય બદલાતાં સ્ત્રીઓ અને પુરુષોને _____ કેળવણી મળી રહી છે. (અસમાન, સમાન)
- (4) વ્યક્તિની _____ નિશ્ચિત કરે છે કે તે શું કરી શકે એમ છે. (અભિયોગ્યતાઓ, અભિરુચિ)
- (5) જે લોકો બૌદ્ધિક સામર્થ્યને મહત્ત્વ આપે છે તેમની સાથેનો સહચાર શીખવાની પ્રેરણાને _____ બનાવે છે. (નિર્બળ, પ્રબળ)
- (6) સ્વશિસ્તનો અભાવ એ શીખનાર વ્યક્તિની _____ ની નિશાની છે. (અપરિપક્વતા, લઘુતા)
- (7) _____ કૌશલ્યોના શિક્ષણ માટે લાંબા સમયગાળાના મહાવરણની જરૂર પડે છે. (ચેષ્ટાકીય, શાબ્દિક)
- (8) બુદ્ધિની કક્ષા અને સર્જકતા વચ્ચે ઊંચો _____ જોવા મળ્યો નથી. (સહસંબંધ, તફાવત)
- (9) આપણે આવેગોને _____ તેમના ઉપર કાબૂ મેળવી શકીએ છીએ. (અનુભવીને, સમજીને)
- (10) પોતાના માતા-પિતા પ્રત્યેનો ગુસ્સો ઘણા લોકોમાં _____ ની લાગણી ઉત્પન્ન કરે છે. (ઉદાસીનતા, અપરાધ)
- (11) આવેગો સાથે _____ કરવા કરતાં તેમની સાથે કામ પાડવું જોઈએ. (સમાધાન, સંઘર્ષ)
- (12) બંને વ્યક્તિઓની જરૂરિયાતોના સંતોષ માટે _____ ની સમાનતા મહત્ત્વની છે. (લક્ષણો, હેતુ)
- (13) વુલમેન સૂચવે છે કે વ્યક્તિ આ ત્રણમાંથી એક સંબંધ સ્થાપવાનો પ્રયત્ન કરે છે – લેવાનો, આપવાનો અને _____. (આદર્શ, પરસ્પર)
- (14) ઘણીવાર _____ ટીકા આંતરવૈયક્તિક સંબંધને નુકસાન કરે છે. (દ્વેષપૂર્ણ, પ્રત્યક્ષ)

Seat No. : _____

XT-106

April-2013

B.A. Sem. II (CBCS)

Psychology – EC-I-112

(Psychology & Effective Behaviour)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions are compulsory.

1. (a) Describe the stages of career planning. **7**

OR

Describe the problems of occupational adjustment of working women.

(b) Discuss feedback as a factor of effective learning. **7**

OR

Describe the stages of creative thinking.

2. (a) Describe the patterns of emotional expression and control. **7**

OR

Explain ways of fostering constructive emotions.

(b) Discuss 'A realistic view of self and others' as a foundation of good interpersonal relationship. **7**

OR

'Approving of the other person while disapproving of what he does' and 'Giving the other person a good reputation to live up to' – Discuss these two points in the context of improving social competence.

3. Write short notes (any **four**) : **16**

- (1) Occupational information as a factor in career planning.
- (2) Previous learning and resources.
- (3) Size, complexity and familiarity of the task.
- (4) Finding constructive ways to express emotions.
- (5) 'I-Thou' versus 'I-It' relationships.
- (6) Expressing praise and appreciation.

4. Answer in a sentence or **two** : **12**
- (1) Who is called a socially disadvantaged worker ?
 - (2) How does the task environment affect the learning process ?
 - (3) How can a study routine be established for effective learning ?
 - (4) What is repression of emotions ?
 - (5) Why is respect for the autonomy and rights of others necessary ?
 - (6) How can a person say 'No' ?
5. Fill in the blanks with the correct alternative from those given within brackets : **14**
- (1) There has been a decline of the _____ work ethic. (Puritan; Roman)
 - (2) Changes in the _____ of occupational success can be seen. (criteria; formulae)
 - (3) With changing times, women and men are receiving _____ education. (unequal; equal)
 - (4) A person's _____ determine what he/she can do. (aptitudes; interests)
 - (5) Associating with those who value intellectual competence makes the motivation to learn _____. (weak; strong)
 - (6) Lack of self-discipline is a sign of _____ in a learner. (immaturity; inferiority)
 - (7) Learning of _____ skills requires practice over a long period of time. (motor; verbal)
 - (8) A high _____ has not been seen between intelligence level and creativity. (correlation; difference)
 - (9) We can gain mastery over our emotions by _____ them. (experiencing; understanding)
 - (10) Anger towards one's own parents creates feelings of _____ in many people. (depression; guilt)
 - (11) We should function with emotions instead of _____ them. (compromising with; fighting)
 - (12) For the satisfaction of the needs of both persons, commonality of _____ is important. (characteristics; purpose)
 - (13) Wolman suggests that the individual tries to form one of these three types of relationships – receiving, giving and _____. (ideal; mutual)
 - (14) _____ criticism often harms an interpersonal relationship. (Vindictive; Direct)
- _____